

endelig at afgjøre; hvorvidt en Sag horte enten under den islandske Lovgivningsmagt eller under Rigsdagen. Jeg indrømmer ganske vist, og jeg troer ogsaa, at det staaer i Udvalgets Belænkning, at hele dette Spørgsmaal ikke har nogen stor praktisk Betydning, men det er dog muligt — og det kan ikke oversees, naar man overhovedet engang er kommen ind paa at beskæftige sig med dette Spørgsmaal, hvad haade det tidligere i Althinget forelagte Forsfatningsudkast og ogsaa Folkethinget have gjort —, at der kan være Fællessager, som angaae begge Forsamlinger eller dog ligge paa Grændsen, og Spørgsmaalet er da, om Tvivlen om, hvor det hører hen, kan afgjøres af Kongen alene. Nu har jeg Intet inod, at dette opstilles i den islandske Forsfatningslov — det kan maaffee endog der være overmaade hensigtsmæssigt —, men overfor Rigsdagen har det ingen Kraft; thi, saa vist som det er, at det er Regjeringen, som foreløbig maa afgjøre, om en Sag skal forelægges for Althinget eller for Rigsdagen eller muligt for dem begge, saa vist er det ogsaa, at det dog er en Afgjørelse, der Intet afgjør, og som overfor Rigsdagen ikke har nogen Kraft. Rigsdagen maa nemlig som enhver souverain Statsmagt være Fortolker af sin egen Competence, og den kan i saa Henseende ikke være undergivet nogen — som det hedder i det islandske Forsfatningsudkast — „Allerhøieste Resolution“. Heller ikke gaaer det an, som Folkethinget har troet at kunne gjøre, at lempe paa Sagen ved at sige, at det skal afgjøres af Kongen i Statsraadet. Thi for det Første forstaae vi ved Kongen i constitutionel Forstand altid „Kongen i Statsraadet“, og en Distinction mellem et Cabinetsreferat og et Foredrag i Statsraadet har ingen statsretlig Betydning, om den end kan have stor praktisk Betydning, og dernæst er hele denne Form kun en Reminiscens fra Heelstatsforsfatningen, i hvilken en saadan Bestemmelse grundlovmæssig var givet. Der var Intet i veien for, hvis der var Tale om en Forandring i den bestaaende Grundlov, da at fastsætte, at Sagen skulde afgjøres af Kongen i Statsraadet, men, saalænge Grundloven bestaaer uforandret, kan Rigsdagen ikke give det ud af sin Haand selv

at bedømme sin Competence. Den ærede Minister sagde nu derhos vel, at, naar Ministeren fællede ved Afgjørelsen, da var han jo ansvarlig, men det er ingenlunde tilstrækkeligt, hvad vi navnlig i den senere Tid oftere have haft Leilighed til at kunne tage i Betragtning. Ved Ansvarlighed forstaaer man jo nemlig dog ikke, at Ministrene enten kunne gjøre eller tilraade Hans Majestæt at gjøre, hvad de ville, under Forbehold af, at vi saa igjen kunne sætte dem under Rigsretstiltale, thi, hvis det var saa, saa vilde deraf følge, at Rigsretten vilde blive det ordinaire Middel, som skulde benyttes, naar Rigsdagen sølte sig krænkert. Denne skulde da i Tilfælde af en saadan Bestemmelse altid sætte den vedkommende Minister, der var ansvarlig for Rigsdagen, under Rigsretsanklage, og det vilde blive det ordinaire Middel til at faae ethvert Spørgsmaal afgjort. Rigsretten er ganske vist et uundværligt Middel, men den er dog kun et yderste Nødmiddel, som altsaa kun skal bringes til Anvendelse, dersom man f. Ex. kunde tænke sig et saadant Tilfælde som, at en reent dansk Sag eller en Rigsag blev afgjort af Islands Althing, og at denne Afgjørelse derpaa fik kongelig Stadsfæstelse. Da vilde der ganske vist ikke være Andet for at gjøre end at sætte den Minister, som havde contrafigureret Afgjørelsen, under Rigsretstiltale, men det er et Middel, som dog ikke skulde være det ordinaire Fortolkningsmiddel i saadanne Spørgsmaal. Det Rimelige og Naturlige er tværtimod, at Rigsdagen, naar det finder, at Noget hører til dens Competence, derom tager sin Beslutning. Naar en saadan Beslutning af Rigsdagen foreligger i Lovform for Hans Majestæt, saa at han vil have at afgjøre, om han vil stadfæste den eller ikke — thi det er ikke min Mening at ville tage det Mindste bort fra Kongens Myndighed — da nærer jeg ikke den mindste Tvivl om, at han vil „take advice of his parliament“, og Ministeren maa da enten bære sig eller gaae af fra sin Post. Det altsaa, at Spørgsmaalet foreløbig skal afgjøres af Ministeren, men at det endelig og retsgyldig kun kan afgjøres ved en Rigslov, ved en af Rigsdagen fattet og af Kongen stadfæstet Fortolkning, det er efter min